

FILOZOFIA

XIII

RADA NAUKOWA

- prof. zw. dr hab. Andrzej ZALEWSKI, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie,
(przewodniczący)
- doc. PaedDr. Vlasta CABANOVÁ, PhD., Uniwersytet Žyliński
- doc. PhDr. Tomáš HAUER, PhD., Uniwersytet Žyliński
- prof. dr hab. Pavol DANCÁK, Uniwersytet w Preszowie
- dr hab. Elżbieta JUNG, Uniwersytet Łódzki
- prof. dr hab. Andrzej KANIOWSKI, Uniwersytet Łódzki
- prof. Alexandre Costa LEITE, University of Brasilia, Department of Philosophy, Brazil
- dr hab. Ryszard MIREK, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
- prof. Raja NATARAJAN, School of Technology & Computer Science, Tata Institute
of Fundamental Research, Mumbai
- prof. dr hab. Zlatica PLAŠIENKOVÁ, Comenius University, Bratislava
- dr hab. Marek REMBIERZ, Uniwersytet Śląski
- dr hab. Piotr STAWIŃSKI, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
- prof. dr hab. Viktor VASZKIEWICZ, Uniwersytet im. Dragomanowa, Kijów

LISTA RECENZENTÓW

- dr hab. Gabriela BESLER, Uniwersytet Śląski
- dr hab. Piotr BOROWIK, Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie
- prof. dr hab. Andrzej BRONK, Katolicki Uniwersytet Lubelski
- dr hab. Steffen HUBER, Uniwersytet Jagielloński
- prof. dr hab. Elżbieta JUNG, Uniwersytet Łódzki
- prof. dr hab. Ryszard KLESZCZ, Uniwersytet Łódzki
- prof. dr hab. Jan Andrzej KŁOCZKOWSKI OP, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
- s. dr hab. Tereza OBOLEVITCH, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
- dr hab. Marek OTISK, Instytut Filozofii Akademii Nauk Republiki Czeskiej w Pradze,
Uniwersytet Ostrawski
- dr hab. prof. UAM Andrzej PLUTA, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
- Prof. PhDr. Mária POTOČÁROVÁ, PhD., Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie
- prof. dr hab. Joanna ŚLÓSARSKA
- prof. dr Miklós VASSÁNYI, Uniwersytet im. Gáspára Károliego Kościoła Reformowanego
na Węgrzech, w Budapeszcie

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

PRACE NAUKOWE
AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

FILOZOFIA

XIII

pod redakcją
RYSZARDA MISZCZYŃSKIEGO

Częstochowa 2016

Redakcja
Ryszard MISZCZYŃSKI (redaktor naczelny)
Michał PŁÓCIENNIK (sekretarz redakcji)
Simon LUNN (redaktor językowy)

Redaktor naczelny wydawnictwa
Andrzej MISZCZAK

Korekta
Paulina PIASECKA

Redaktor techniczny
Piotr GOSPODAREK

Projekt okładki
Damian RUDZIŃSKI

PISMO RECENZOWANE

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

Strona internetowa czasopisma
wnsap.ajd.czyst.pl/znfilozofia
www.prace.filozofia.ajd.czyst.pl

Czasopismo indeksowane w bazach:
Bazhum
Central and Eastern European Online Library
ERIH PLUS
Index Copernicus
Polska Bibliografia Naukowa
EBSCO

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2016

ISSN 2080-2005

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (34) 378-43-29, faks (34) 378-43-19
www.ajd.czyst.pl
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

SPIS TREŚCI

CONTENTS

Prof. zw. dr hab. Joanna Ślósarska – wspomnienie (Adam OLECH)	9
Maciej WOŹNICZKA	
Czy nauczanie filozofii w Polsce jest kwestią polityczną?	11
Is Teaching Philosophy in Poland a Political Issue? (Summary)	29
Andrzej TARNOPOLSKI	
Idea umiarkowania jako istotny czynnik postaw społecznych i politycznych	31
The Idea of Moderation as an Important Factor of Social and Political Attitudes (Summary)	43
Dawid DZIURKOWSKI	
Cesare Beccaria: Utilitarianism and the Capital Punishment	45
Cesare Beccaria: utylitaryzm a kara śmierci (Streszczenie)	51
Sebastian GAŁECKI	
Alasdair MacIntyre jako krytyk oświeceniowego projektu uzasadnienia moralności (I): Przyczyny kryzysu etyki nowożytnej	53
Alasdair MacIntyre as a Critic of the Enlightenment Project of Justifying Morality (I): The Reasons of the Crisis of the Modern Ethics (Summary)	72
Agnieszka WIĘCKIEWICZ	
Archiwizacja cielesności. Fotografowanie Cindy Sherman i Aliny Szapocznikow	73
Archivization of the Body. Photographs of Cindy Sherman and Alina Szapocznikow (Summary)	83
Małgorzata WRONKA	
Pokaż mi swoje ciało, a powiem ci, kim jesteś: interPREtacja trzech dzieł pędzla Johna Everetta Millaisa i Gabriela Rossettiego	85
Show Me Your Body and I'll Tell You Who You Are: InterPREtation of Three Paintings by John Millais and Gabriel Rossetti (Summary)	95
Halina KOZDĘBA-MURRAY	
Wątki nietzscheańskie w wybranych wierszach Herberta oraz w dramacie <i>Jaskinia filozofów</i>	97
Nietzsche's Philosophical Concepts in Some Chosen Poems by Zbigniew Herbert and in His Drama <i>Cave of Philosophers</i> (Summary)	113

Andrzej ZALEWSKI	
Problem dwuwarstwowej artykulacji w doświadczeniu filozoficznym	115
The Problem of Two-level Articulation in the Philosophical Experience (Summary)	122
Paweł GWIAŹDZIŃSKI	
Is Neurosis a Private Language?	123
Czy neuroza jest językiem prywatnym? (Streszczenie)	131
Anna SŁONIMSKA	
Filozofia jako demaskatorka zła w poglądach Terry’ego Eagletona	133
Philosophy as a Debunker of Evil in the Views of Terry Eagleton (Summary)	155
Mariusz OZIĘBŁOWSKI	
Nieudolność jako istota filozofii, albo: czy embrion może być filozofem?	157
Inefficiency as the essence of philosophy, or: does embrion the philosoph exist? (Summary)	173
Wiesława SAJDEK	
Niemieckie inspiracje i przyjaźnie Augusta Cieszkowskiego	175
German Inspiration and Ties of Friendships of August Cieszkowski (Summary)	196
Henryk POPOWSKI	
Wiktor Wąsik jako historyk „filozofii polskiej”. Cz. I	197
Wiktor Wąsik as the historian of the “Polish philosophy”, part I (Summary)	212
Andrzej MYRDKO	
<i>Pathos</i> Boga w myśli Abrahama J. Heschela	213
The <i>Pathos</i> of God in the teaching of Abraham J. Heschel (Summary)	222
Mateusz KUTA	
Człowiek jako źródło religii. Scott Atrana i kognitywna teoria religii	223
Man as a source of religion. Scott Atran and cognitive theory of religion (Summary)	245
Dawid NOWAKOWSKI	
Rozum i wiara w myśli Marcina Lutera	247
Faith and Reason in the Thought of Martin Luther (Summary)	261
Ryszard MISZCZYŃSKI	
Semantyczne kategorie – Edmund Husserl, Stanisław Leśniewski	263
Semantical Categories) – Edmund Husserl, Stanisław Leśniewski (Summary)	281
RECENZJE I SPRAWOZDANIA	
Dawid DZIURKOWSKI	
[rec.] Wiesław Szuta, <i>Tadeusz Ślipko SJ</i> , Wydawnictwo Petrus, Kraków 2015, ss. 378	285

Michał PŁÓCIENNIK	
Filozofia wobec faktyczności pluralizmu religijnego, [rec.] Dawid Rogacz, <i>W stronę radykalnego pluralizmu religijnego</i> , Wydawnictwo Libron, Kraków 2016, ss. 181	289
Dawid DZIURKOWSKI	
Sprawozdanie z konferencji naukowej „Apokryficzność (w) filozofii. Nie/anty/pozaortodoksyjne dyskursy filozoficzne”, Częstochowa, 29–30 września 2016 roku.....	305
Ryszard MISZCZYŃSKI	
Applications of Algebra in Logic and Computer Science XX (Zastosowania Algebry w Logice i Informatyce). Zakopane, 7 th –13 th March 2016	311
Maksym ADAMCZAK, Michał PŁÓCIENNIK	
Sprawozdanie z ogólnopolskiej studencko-doktoranckiej konferencji naukowej III edycji „Górskiego Filozofowania”: Filozofować w kontekście współczesności – Współczesność w kontekście filozofii, 20–22 maja 2016 r., Schronisko PTTK „Strzecha Akademicka” (Karkonosze)	315

Informacje dla Autorów

I. Wymagania podstawowe

1. Dokument powinien zostać dostarczony w postaci elektronicznej, w pliku typu „doc” (program Word).
2. Format: A4 standardowego maszynopisu (marginesy: 25 mm), czcionka Times New Roman, 11 punktów, odstęp 1,5 wiersza.
3. Stopień pisma w materiałach uzupełniających (tabele, przypisy, podpisy) powinien być o 2 punkty mniejszy od stopnia pisma tekstu głównego (9 pkt). Maksymalna szerokość tabeli to 12,5 cm przy układzie pionowym i 18 cm przy układzie poziomym.
4. Imię i nazwisko autora w lewym górnym rogu, poniżej afiliacja; tytuł tekstu wyśrodkowany i wytłuszczony.
5. Przy wykorzystaniu jakichkolwiek materiałów pochodzących z innych publikacji należy stosować się do przepisów wynikających z prawa autorskiego.

II. Tekst główny

1. Akapity należy rozpoczynać wcięciem ustawionym jednakowo dla całego dokumentu (za pomocą linijki górnej bądź w oknie formatowania akapitu).
2. Dokładne **cytaty** wprowadza się za pomocą cudzysłówów „drukarskich”. Cytat w cytacie oznacza się cudzysłowem «francuskim». Cudzysłów francuski należy wstawiać z tabeli znaków (polecenie: wstaw symbol). Można też stosować oddzielny akapit o mniejszym stopniu pisma.
3. Odmianą pochylą (*kursywą*) zapisuje się ponadto: tytuły dzieł drukowanych (*O dobrej i złej polszczyźnie, Kamienie na szaniec*), wtrącenia obcojęzyczne (*a propos, ex lege*), łacińskie nazwy systematyczne (*Corvus corvus*), włoskie terminy muzyczne (*legato*).
4. Partie tekstu można wyróżniać poprzez **pogrubienie** lub **r o z s t r z e l e n i e**. Nie stosuje się wyróżnienia poprzez podkreślenie. Należy również unikać łączenia **kilku rodzajów** wyróżnień. Wyróżnienia powinny być stosowane jednolicie i konsekwentnie w obrębie danej pracy.

III. Streszczenie, słowa kluczowe

1. Do artykułu należy dołączyć: jego streszczenie w języku polskim i angielskim oraz słowa kluczowe (maksymalnie 5 terminów) w języku polskim i angielskim.
2. Streszczenie w języku angielskim autor przygotowuje we własnym zakresie. Powinno ono stanowić skróconą wersję artykułu. Objętość tekstu załączonego streszczenia nie powinna przekraczać 200 wyrazów. Nad tekstem streszczenia należy podać przetłumaczony tytuł artykułu.

IV. Zasady podawania informacji bibliograficznej

1. Należy stosować tzw. oksfordzki system informacji bibliograficznej, to znaczy, że w tekście umieszcza się odsyłacze bibliograficzne, na końcu artykułu natomiast – bibliografię.
2. Odsyłacz bibliograficzny w tekście składa się z umieszczonego w nawiasie okrągłym nazwiska autora i daty wydania źródła, np. (Maruszewski 2005). W przypadku dokładnych cytatów podaje się też numer strony oddzielony od roku wydania przecinkiem, np. (Maruszewski 2005, 18–20). Odsyłacz można uzupełnić dodatkowymi krótkimi komentarzami, np. (cyt. za: Maruszewski 2005, 18; zob. Maruszewski 2005; por. Maruszewski 2005, 19).

V. Przykłady opisu bibliograficznego

Tytuły publikacji zwartych oraz artykułów należy formatować kursywą, tytuły czasopism ująć w cudzysłów. Tomy, numery, zeszyty należy zapisywać cyframi arabskimi, roczniki rzymskimi.

1. Monografia

Berne E. (2013), *Dzień dobry... i co dalej?*, przeł. M. Karpiński, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań.

2. Artykuł w pracy zbiorowej lub wydawnictwie nieperiodycznym

Maruszewski T. (2005), *O dwoistości pamięci autobiograficznej*, [w:] E. Chmielnicka-Kuter, M. Puchalska-Wasył (red.), *Polifonia osobowości. Aktualne problemy psychologii narracji*, Wydawnictwo KUL, Lublin, 13–31.

Hallett M. (2010), *Frege and Hilbert*, [w:] M. Potter, T. Ricketts (ed.), *The Cambridge Companion to Frege*, Cambridge University Press, New York, 425–434.

Liptow J. (2009), *Zur Rolle der Sprache in „Sein und Zeit“*, [w:] B. Merker (Hrsg.), *Verstehen nach Brandom und Heidegger*, Felix Meiner Verlag, Hamburg, 27–46.

3. Artykuł w czasopiśmie lub serii wydawniczej

Schütze F. (1997), *Trajektorie cierpienia jako przedmiot badań socjologii interpretatywnej*, przeł. M. Czyżewski, „Studia Socjologiczne” 1, 11–56.

Miszczyński R. (2011), *Stanisława Leśniewskiego drugie rozwiązanie antynomii Russella*, [w:] R. Miszczyński (red.), „Prace Naukowe Akademii i im. Jana Długosza w Częstochowie. Filozofia” 8, 163–172.

4. Praca zbiorowa

Tesser A., Felson R.B., Suls J.M. (2004), *Ja i tożsamość*, przeł. A. Karolczak, Wydawnictwo GWP, Gdańsk.